

DIASPORA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DEZVOLTAREA REPUBLICII MOLDOVA

Doctorand Vitalie VARZARI

În ziua de 5 mai 2010, Academia de Științe a Moldovei (AȘM), în parteneriat cu Institutul Federal de Tehnologii din Lausanne (EPFL), Elveția și Misiunea Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) în Republica Moldova a lansat, în premieră, două proiecte internaționale menite să atragă în procesul de dezvoltare a statului nostru savanții moldoveni care activează în străinătate.

Cele două inițiative extrem de importante pentru perspectiva europeană a Republicii Moldova sunt:

- Proiectul comun de cercetare privind **Conectarea diasporei științifice a Republicii Moldova la dezvoltarea științifică și economică a țării de origine**, finanțat de Fundația Națională Elvețiană pentru Știință și Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare, implementat de AȘM și EPFL.

- Inițiativa de anvergură națională **Abordarea fenomenului exodului de creieri și consolidarea Republicii Moldovei ca platformă de cercetare și dezvoltare prin revenirea temporară a oamenilor de știință moldoveni expatriați**, care prevede repatrierea temporară a 30 de cercetători originari din Republica Moldova. Inițiativa dată, parte a proiectului OIM *Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a parteneriatului pentru mobilitate Moldova – UE*, este implementată de OIM în strânsă colaborare cu AȘM și finanțată de UE în cadrul Parteneriatului pentru Mobilitate Moldova-UE.

Scopul acestor inițiative constă în identificarea și aplicarea, atât teoretico-metodologică (prin intermediul primului proiect) cât și practică (prin intermediul celui de-al doilea), a diferitor mecanisme de conectare a savanților moldoveni expatriați la prosperarea țării de origine. În acest sens, se pornește de la ideea că fiecare savant originar din Republica Moldova, aflat în străinătate, poate contribui cu expertiza pe care o deține, prin intermediul cooperării științifice cu cercetătorii din țara de baștină, la dezvoltarea științei și economiei Republicii Moldova.

Prezent la lansarea proiectelor, **acad. Gheorghe Duca**, președintele AȘM a menționat faptul că savanții originari din Republica Moldova, aflați în diasporă, sunt deschiși pentru colaborare, dar, din păcate, statul nostru nu le acordă atenția meritată și acest potențial intelectual nu este pe deplin valorificat. Prin cele două proiecte lansate la Chișinău, a subliniat președintele AȘM, se pun

în aplicare niște mecanisme stimulatorii de durată, menite să atragă și să implice diaspora științifică în procesul de dezvoltare și modernizare a Republicii Moldova. Acad. Gheorghe Duca a concretizat și unele direcții de cooperare: antrenarea savanților din diasporă în cercetări comune cu savanții din institutele AȘM, implicarea lor în procesul de instruire a tinerilor cercetători – masteranzilor și doctoranzilor, precum și în expertizarea proiectelor naționale de cercetare.

Experții elvețieni **prof. Jean-Claude Bolay**, șeful Direcției Cooperare a Institutului Federal de Tehnologii din Lausanne și **dr. Gabriela Tejada**, colaborator științific la aceeași instituție, au relatat despre faptul că pentru a progresa în această privință este prioritară identificarea unui mecanism permanent de interacțiune între savanții AȘM și membrii diasporei științifice a Republicii Moldova. Dr. Gabriela Tejada a specificat în context că acest proiect de cercetare moldo-elvețian vine să răspundă necesităților Republicii Moldova, inclusiv prin crearea unei baze teoretico-metodologice care ar facilita identificarea pe viitor a căilor de implicare a savanților expatriați în procesele reformatoare din Republica Moldova. Experții EPFL și ASM s-au oferit să studieze experiența altor state în acest domeniu și să realizeze o cercetare sociologică printre savanții din Republica Moldova și cei din diaspora științifică. Rezultatele acestei investigații vor constitui baza unui studiu complex. Se vor face ulterior recomandări specifice autorităților moldovene, autorităților țărilor-gazdă, savanților, organizațiilor internaționale în vederea optimizării colaborării dintre diasporă și țara de origine.

Politicile promovate de AȘM în vederea apropierei de patrie a diasporei științifice au fost apreciate și de **Ghenadie Crețu**, **coordonator de programe al Misiunii în Republica Moldova a OIM**. El a declarat, la lansarea proiectelor, că OIM este gata să sprijine și în continuare activități similare în parteneriat cu AȘM, instituție cu care OIM a stabilit o relație de colaborare aprofundată, în beneficiul statului Republica Moldova.

Pentru a facilita acest proces de colaborare științifică și transfer de cunoștințe, OIM va acorda, în baza unui concurs deschis, granturi de scurtă ședere în Republica Moldova unui număr de 30 de cercetători care doresc să revină în țară pe o perioadă de 7 – 11 zile, iar EPFL va asista ASM în elaborarea modelului autohton de consolidare a diasporei științifice pentru implicarea acesteia în procesul de dezvoltare științifică și economică a Republicii Moldova.

Pentru detalii accesați: <http://international.asm.md/diaspora-stiintifica/index.php>